

**Inleiding
Programmabegroting 2022**

Inleiding Programmabegroting 2022

Een tekort van bijna 3,5 miljoen euro in 2025; een zeer zorgelijk beeld dat de meerjarenbegroting 2022 laat zien. Wij kondigden het al aan bij de Kadernota: de rek is eruit en dat blijkt uit de cijfers die wij in deze begroting presenteren. Wij willen naar een situatie waarin Twenterand meerjarig financieel gezond is. Het doel daarvan moge duidelijk zijn: er zijn voor mensen die ons het hardst nodig hebben en ervoor zorgen dat Twenterand een gemeente is en blijft waar iedereen, jong en oud, met plezier leeft. We sluiten hiermee aan op ons coalitieakkoord 2018 – 2022 'Kernachtig & veranderend Twenterand'.

En hoewel de begroting voor het jaar 2022 nog sluitend is, vooral door een grote bijdrage voor Jeugd in het gemeentefonds (die wordt afgebouwd), is actie noodzakelijk. Dit college onderneemt daarom nu actie en bereidt scenario's voor de nieuwe raad voor om de meerjarenbegroting reëel en structureel sluitend te krijgen onder het motto van een duurzaam financieel gezond Twenterand. Het overschot uit de begroting van 2022 gaat naar de Algemene Risico Reserve en de Reserve Sociaal Domein om in de toekomst goed tegenvallers op te kunnen vangen. Hiermee blijft de weerstandratio boven de norm van 1,0. Bij aanbidding van deze begroting wordt u voorgesteld de norm voor het weerstandsvermogen vast te stellen op 1. Dit houdt in dat de omvang van de weerstandscapaciteit (reserves) minimaal even groot moet zijn als het berekende risico in de paragraaf weerstandsvermogen. Het voorliggend voorstel voor bestemming van het begrotingssaldo 2022 sluit daar bij aan.

Zij aan zij

De eerste stappen richting een Duurzaam Financieel Gezond Twenterand werden door het college van B en W in het najaar van 2020 gezet. Begin 2021 leken we nog een meevaller vanuit het rijk te kunnen noteren van €18,- per inwoner. Helaas wordt dat een tegenvaller van € 35,- per inwoner in 2025. Dat scheelt al gauw zo'n €1,8 miljoen. Een totaal onverklaarbare gang van zaken en onze strijd voor meer geld vanuit het rijk zetten wij dan ook voort. Desondanks noopt ons deze tegenvaller tot een stevige aanpak. Een aanpak die we zij aan zij met de gemeenteraad willen en moeten uitvoeren.

Twenterand Duurzaam Financieel Gezond

Het traject Twenterand Duurzaam Financieel Gezond bestaat uit de opdracht om mogelijkheden om inkomsten te verhogen, kosten te besparen en uitgaven te beperken, te beschrijven en te kwantificeren. Via een groeimodel moet dit uiteindelijk leiden tot een begroting die structureel en meerjarig sluitend is. De opdracht wordt in drie fasen uitgevoerd. In de eerste fase is een financiële analyse gemaakt van de huidige situatie (nulmeting) die de structurele uitgaven en inkomsten, reserves, investeringen en risico's in beeld brengt. De analyse laat aan duidelijkheid weinig te wensen over: 'de gemeente Twenterand heeft een financiële positie die onvoldoende gezond is en kwetsbaar is. De gemeente staat er op dit moment financieel niet goed voor, waarbij het meerjarig perspectief negatiever is.' Opvallend daarin zijn de lage overheadkosten. BMC, het bureau dat de analyse heeft gedaan, concludeert ook dat Twenterand er net op tijd bij is om het tij structureel te keren. In de tweede fase worden scenario's beschreven waaruit gekozen kan worden (één of een combinatie van scenario's). Voorbeelden van scenario's zijn inkomsten verhogen, voorzieningenniveau verlagen en samenwerkingen aangaan. Deze fase wordt begin 2022 afgerond. Het spreekt voor zich dat de gemeenteraad, vanuit haar kaderstellende en controlerende rol, goed geïnformeerd wordt over dit traject. Immers, in de derde en laatste fase is het nieuwe college en de gemeenteraad helemaal aan zet. Dan worden scenario's uitgewerkt in concrete voorstellen, die landen in een overdrachtsdocument voor de nieuwe gemeenteraad. We ontkomen er met elkaar niet aan, keuzes moeten worden gemaakt.

Kadernota is de basis

Inhoudelijk en financieel is de Kadernota 2022 het uitgangspunt. Vanuit die kadernota blijven we ons natuurlijk maximaal inspannen om de opgaven die er liggen, goed uit te voeren. Dat betekent oog houden voor de meest kwetsbaren in onze samenleving. Dat doen we door mensen zorg en ondersteuning te bieden, ons in te zetten voor werk en inkomen voor iedereen, (passend) onderwijs en overig preventief beleid met name rond jeugd en gezondheid. Op het gebied van Ruimte liggen de uitdagingen op het gebied van bouwen en wonen, maar ook in klimaatadaptatie, bereikbaarheid, mobiliteit, openbare orde en veiligheid en onze bijdrage aan de afspraken in het Klimaatakkoord via de RES. Op economie en vrijetijdsbesteding gaat het in 2022 om het invullen van onze regisserende en faciliterende rol. Daarin gaat het om versterken van netwerken, lokaal, regionaal, provinciaal, landelijk en zelfs grensoverschrijdend. Vanuit het programma Fundament worden de

randvoorwaarden gecreëerd voor alle programma's en doelen. Dus zorgen voor een goede, structurele bezetting, een duurzaam gemeentehuis, goede ict-systemen en duidelijke werkprocessen en besluitvorming.

Financieel Overzicht

Het saldo van de Kadernota 2022 is het vertrekpunt voor het financieel overzicht. Alleen bij hoge uitzondering zijn er in de begroting financiële aanpassingen gedaan ten opzichte van de kadernota. De grootste afwijkingen worden hierin genoemd. Per programma zijn de financiële gevolgen van ontwikkelingen en voorstellen gespecificeerd, alsook de financiële gevolgen van ombuigingen/bezuinigingen. Deze zijn dus grotendeels al in de Kadernota 2022 aangekondigd.

Grote afwijkingen begroting tov kadernota

	2022	2023	2024	2025	toelichting in doelenboom/paragraaf
	bedrag €	bedrag €	bedrag €	bedrag €	
SALDO KADERNOTA	21.237 v	1.124.148 n	1.230.935 n	1.732.608 n	
Grootste afwijkingen t.o.v. de kadernota:					
Programma Sociaal					
De raming van de zorgkosten jeugd- en Wmo begeleiding zijn aangepast naar aanleiding van de laatste inzichten in de Berap 2021. De berap liet een tekort zien van € 275.000, in deze begroting werkt dit door en zijn de kosten in de jaren daarna geïndexeerd met prijsinflatie	315.338 n	500.497 n	1.062.747 n	1.588.471 n	Maatschappelijke ondersteuning
Huishoudelijke ondersteuning en Wmo-voorzieningen vergen extra middelen. Er zijn meer aanvragen door onder andere het abonnementstarief en vergrijzing/langer thuis wonen. In de kadernota was reeds rekening gehouden met 3 ton, de begroting is verder bijgesteld op basis van de laatste inzichten in de Berap 2021.	174.229 n	162.543 n	188.268 n	222.792 n	Maatschappelijke ondersteuning
	216.564 n	248.319 n	266.066 n	284.259 n	Maatschappelijke ondersteuning
Een groot deel van de taakstelling maatregelen sociaal domein (vanuit de begrotingswijziging december 2019) is ingevuld. Het restant wordt in deze begroting teruggedraaid, evenals de zoekrichting versterken Maatschappelijke Onderneming / Extend.	614.614 n	609.614 n	609.614 n	609.614 n	Maatschappelijke ondersteuning
	250.000 n	250.000 n	250.000 n	250.000 n	Maatschappelijke ondersteuning
Programma Ruimte					
Bij de vaststelling van het Integraal Veiligheidsbeleid 2022-2025 wordt voorgesteld in de Uitgangspuntennotitie 2023 het jaarlijkse werkbudget structureel op te hogen met € 18.000 naar een bedrag van € 35.000. Vooruitlopend hierop is dit bedrag eenmalig in deze begroting meegenomen voor het jaar 2022.	18.000 n				Openbare orde en veiligheid
Het onderhoud aan lichtmasten moet opnieuw aanbesteed worden, dit gebeurt samen met 7 andere gemeenten. De verwachting is dat dit onderhoud veel duurder zal zijn dan waarvoor het nu wordt uitgevoerd, doordat de marktconforme prijs veel hoger ligt.	94.262 n	96.147 n	98.070 n	100.032 n	Openbare ruimte en verkeer
Programma Fundament					
Algemene uitkering: dit betreft het herverdeeleffect en de extra middelen jeugd	3.531.374 v	1.015.390 v	3.769 v	843.067 v	Risicoparagraaf en inleiding
Verkiezingen, extra kosten nodig om verkiezingen te kunnen organiseren	15.000 n	15.000 n	15.000 n	15.000 n	Dienstverlening
Algemeen					
OZB (2022 raming aangesloten bij opgave GBT, inflatie op dit moment 1,3%, dit is voor de meerjarenraming opgenomen op totaal inkomsten OZB).	236.000 v	271.000 v	383.000 v	496.000 v	paragraaf lokale heffingen
Technische wijzigingen	12.789 v	85.512 n	68.450 v	64.479 v *	

Totaal afwijkingen	2.082.156 n	681.242 n	2.034.546 n	1.666.622 n
Nieuw saldo meerjarenbegroting	2.103.393 v	1.805.390 n	3.265.481 n	3.399.230 n

* wordt niet verder toegelicht, bestaat o.a. uit kapitaallasten, toegerekende lasten.

Financieel overzicht

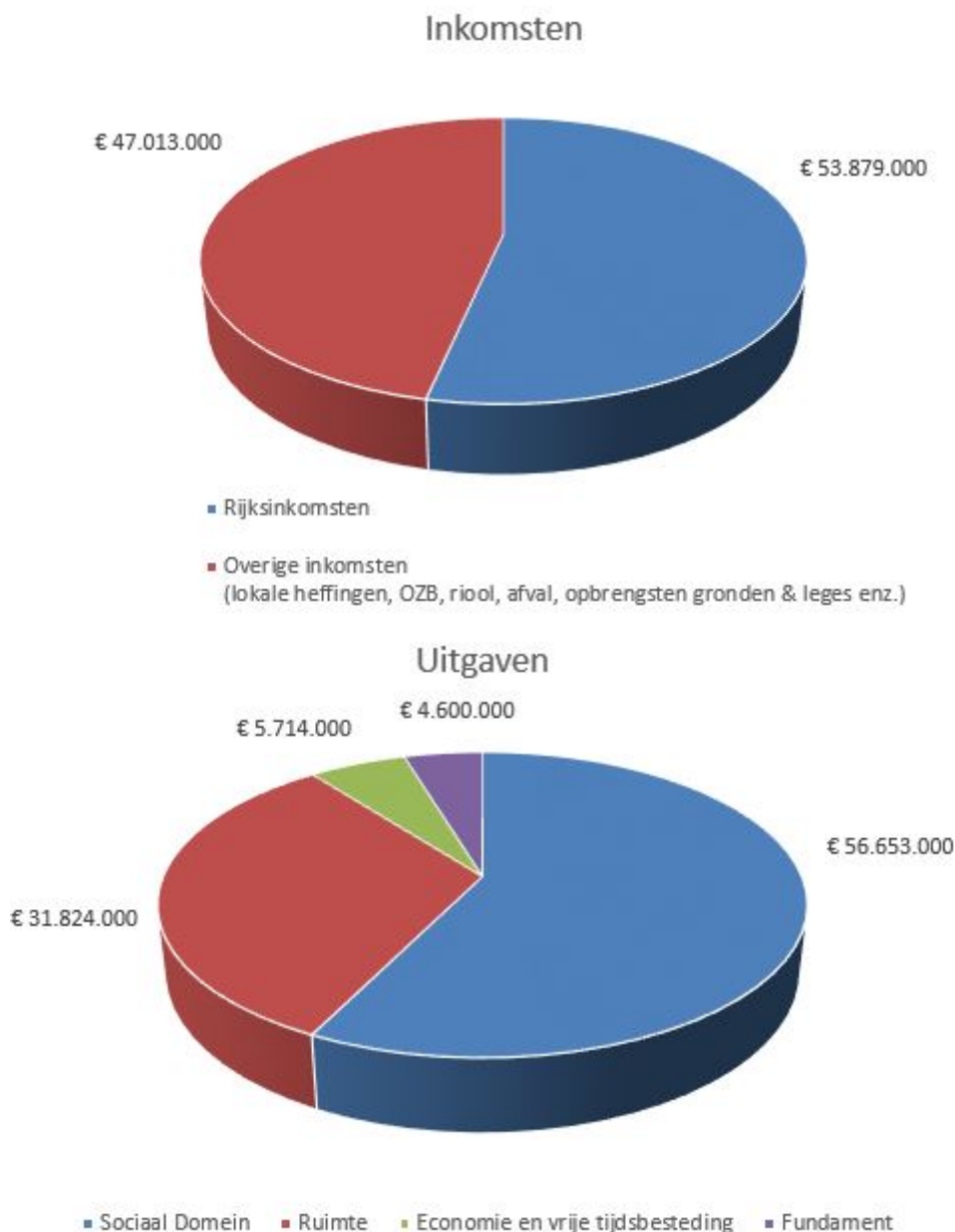
Voorgesteld wordt het positieve saldo 2022 als volgt te bestemmen:

- € 700.000,- storten in de reserve sociaal domein, zodat de omvang van de reserve gelijk is aan de risico's die betrekking hebben op sociaal domein genoemd in de paragraaf weerstandsvermogen;
- € 1.403.393,- storten in de Algemene Risico Reserve.

De weerstandsratio komt hierdoor op 1,36 zoals af te leiden uit onderstaande tabel. Voorgesteld wordt om de minimale norm weerstandsratio vast te stellen op 1,0. Hiermee wordt het vastgestelde plafond van de Algemene Risico Reserve van € 4.250.000 los gelaten.

Omschrijving	Stand 31-12-2022 (voor resultaatbestemming)
Algemene Risico Reserve	€ 1.813.000
Reserve Minimabeleid	€ 34.433
Reserve Sociaal Domein	€ 3.396.891
Reserve Grondbedrijf	€ 237.851
Te bestemmen resultaat	€ 2.103.393
Totaal na resultaatbestemming	€ 7.585.568
Totaal risico (paragraaf Weerstandsvermogen)	€ 5.572.500

Financieel overzicht grafiek

Leeswijzer

In deze begroting 2022 zijn de eerste kleine stappen gezet naar een betere leesbaarheid. De aanbevelingen komen uit de werkgroep Leesbaarheid begroting die de gelijknamige motie uitvoert. Het spreekt voor zich dat in volgende begrotingen hier meer van terug te vinden is.

Voor een gedetailleerdere beschrijving met financiële consequenties verwijzen wij naar de achterliggende programma's en doelenbomen. De doelenboom Bedrijfsvoering bestaat niet meer. Deze is financieel opgenomen in de doelenboom Dienstverlening en de inhoud is ondergebracht bij de paragraaf Bedrijfsvoering. In de doelenbomen beschrijven wij het beoogd effect, de (sub)doelen en activiteiten die wij uitvoeren op een bepaald terrein. Bij de subdoelen en activiteiten is met de kleur van de bol aangegeven of de taak wettelijk of niet-wettelijk is. We gebruiken rood, oranje en groen. Voor de subdoelen en activiteiten betekent rood dat de taak wettelijk is, groen is niet wettelijk en oranje is deels wettelijk.

Nieuw bij een aantal doelenbomen is de toevoeging van het onderdeel 'Beleidsdocumenten'. Hier staan linkjes naar relevante beleidsdocumenten. Ook handig voor de lezer is dat er in de

begrotingsapp een aparte tegel is met 'Verwerkte besluiten uit de kadernota 2022' en een aparte tegel met 'Overzicht van wijzigingen ten opzichte van de kadernota 2022'.
Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Twenterand.